

Prof. dr hab. Aleksander Widyński
Wydział Malarstwa
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

Rumia 23.08.2025 r.

**Ocena rozprawy doktorskiej Pani mgr Dominiki Walczak sporządzona w związku
z postępowaniem o nadanie stopnia doktora prowadzonym
w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.**

W dniu 05.06.2025 r. Rada ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi powołała mnie na członka komisji doktorskiej, w postępowaniu doktorskim mgr Dominiki Walczak, z funkcją recenzenta przygotowanej pod opieką promotorską Prof. dr hab. Włodzimierza Cygana oraz promotora pomocniczego dr Michała Rybińskiego. Recenzja sporządzona na podstawie otrzymanej dokumentacji, zawierającej rozprawę doktorską w postaci drukowanej oraz cyfrowej, umieszczoną na informatycznym nośniku danych. W części artystycznej rozprawy towarzyszy dokumentacja fotograficzna, opis w językach polskim i angielskim.

Potwierdzam, przedstawiona dokumentacja zawiera wszelkie niezbędne elementy wymagane wobec pracy doktorskiej przez obowiązujące przepisy tj. art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Przedstawione osiągnięcia artystyczne, naukowe i zawodowe mgr Dominiki Walczak nie podlegają ocenie recenzenta, bowiem zostały one już poddane stosownej weryfikacji i ewaluacji przez Radę ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, w czasie wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora. Zgodnie z obowiązującym kontekstem prawnym, analizie i krytycznej weryfikacji podlega tekst rozprawy a w przypadku głównej części rozprawy doktorskiej recenzent ma do czynienia jedynie z dokumentacją dzieła, a nie z samym dziełem.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani mgr Dominiki Walczak „*Pobrzeże*” *Poszukiwanie tożsamości w obszarze malarstwa i tkaniny unikatowej* składa się z części teoretycznej podzielonej na cztery rozdziały oraz części praktycznej składającej się z czterech obrazów i trzech obiektów przestrzennych. Pierwszy rozdział pod tytułem „Pomnik - Antypomnik” opisuje proces poszukiwania własnego motywu, ukazujący szerszy kontekst tematu pracy. Rozdział drugi „W dialogu” analizuje przestrzeń dialogu między tkaniną unikatową a malarstwem. Rozdział trzeci „Abstrakcja-Figuracja” eksploruje obszar pomiędzy abstrakcją a figuracją oraz pojęcie przestrzeni niewyraźnej w sztuce w oparciu o przykłady wybranych artystów. Rozdział czwarty „Opis części praktycznej” oraz podrozdziały: „Forma, Kolor i światło, Kontrast, Przestrzeń, Instalacja malarska”, dotyczy analizy formalnej części praktycznej pracy doktorskiej.

W opisie Autorka odwołuje się do poetyki morza słowami bohaterki filmu M. Antonioniego pt. „*Czerwona pustynia*”. Cytat „*Kiedy długo patrzę na morze, zapominam o lądzie*”, najlepiej opisuje przyczyny, które wpłynęły na ostateczny kształt instalacji malarskiej. Owidiusz najpiękniejsze swoje wiersze napisał na wygnaniu nad Morzem Czarnym. Był tam obcy, w małej wiosce, nie rozumiał miejscowego języka, gdy patrzył na nieskończony horyzont, fale nachodzące się jedna za drugą przypominały mu Morze Tyrreńskie. Nakładające się warstwy jak fale budują historię powstania poszczególnych prac, w których procesualność jest równie ważna co sam rezultat. Podobnie jak zagadnienia koloru, rytmu i przestrzeni. Doktorantka nie tylko wykazuje się wiedzą, potrafi przybliżyć i wyjaśnić interesujące ją zagadnienia, również z zakresu technik zastosowanych do wykonania obrazów czy plisowanych obiektów tekstylnych.

Interdyscyplinarny proces twórczy, podkreśla dynamikę działania oraz eksperymentalny i badawczy charakter pracy, jako drogi do odkrywania nowych rozwiązań w konsekwencji poszerzenia pola malarstwa. Tytułowe „*Pobrzeże*” jest kreatywną przestrzenią pomiędzy, jej kluczowym elementem, wydaje się wpływ na emocje, percepcję i duchowe doświadczenia odbiorcy. Takie myślenie potwierdza tezę, że Sztuka jest w bezustannym procesie, co wynika między innymi z jej natury. Zarówno poprzez proces, jak i materię

może być odbierana wzrokowo, ale także za pomocą innych zmysłów. Każdy proces twórczy i proces odbioru dokonują się w jakimś kontekście.

We wstępie autorka pisze:

„W rozprawie badam złożone relacje między medium, tożsamością i pamięcią. To przestrzeń dialogu, która nie dąży do jednoznacznego przedstawienia, lecz ujawnia ślad po czymś, czego nie można uchwycić w pełni. Przestrzeń pomiędzy staje się metaforą tej niemożności przedstawienia.”

Tak jasna deklaracja sytuuje badania doktorantki w obszarze dialogu pomiędzy malarstwem a tkaniną unikatową. Jednym z głównych znaczeń tego dialogu jest przestrzeń definiowana, jako pojęcie związane z dostrzeganiem i docenianiem przestrzeni i harmonii między elementami oraz zrozumieniem istnienia tej relacji między obiektami a otoczeniem. Może być również rozumiane jako subtelne zrozumienie czasu, przestrzeni i proporcji w kontekście sztuki pomiędzy, ponadto często stosowane w kontekście architektury czy projektowania, gdzie przestrzeń jest równie istotna co obiekty w niej zawarte. Może także oznaczać "rytm" lub "interwał", co odnosi się do harmonijnego rozłożenia elementów w przestrzeni.

Rozprawa doktorska, chcę to podkreślić bardzo wyraźnie, jest skonstruowana przejrzysto, napisana językiem komunikatywnym, jest w pełni spójnym opisem dojrzałej i przemyślanej postawy twórczej, poznania sensów i źródeł, rzetelnie przeprowadzonych badań. Jest ona nie tylko szczegółowym opisem kolejnych etapów Jej działań artystycznych, ale też formą opowieści. Czyta się ją z przyjemnością, bez zbędnych nadinterpretacji, co oczywiście jest komfortową sytuacją dla recenzenta, a co nie jest takie oczywiste w tekstach o sztuce współczesnej, gdzie tzw. forma musi zostać na tyle dobrze opakowana (opisana), żeby nadawała się do estetycznego spożycia.

Tekst rozprawy opatrzony jest poprawnie skonstruowanymi przypisami i bibliografią, która stanowi wykaz wspominanych w treści opisu publikacji istotnych dla autorki zarówno z punktu widzenia kontekstu sztuki, teorii kultury i historii sztuki jak i z powodu

jej sympatii dla poszczególnych autorów i ich przymysłów. Świadczy to o wykazaniu się wiedzą oraz kompetencjami na poziomie odpowiadającym pracy doktorskiej.

Pobrzeże” *Poszukiwanie tożsamości w obszarze malarstwa i tkaniny unikatowej*, to zestaw realizacji artystycznej będący główną częścią rozprawy doktorskiej. Składa się on z czterech obrazów wykonanych w technice akryl i olej na płótnie: „*Monument*”, 180x200 cm, „*Progi*”, 160x180 cm, „*Chmara*”, 150x180 cm, „*Pobrzeże*”, 200x180 cm, oraz trzech obiektów - przestrzennych z plisowanej tkaniny poliestrowej na stalowym stelażu, na które farbami termo transferowymi zostały naniesione kolory. Artystka nie podaje tytułów jak również wymiarów obiektów przestrzennych, nie wyjaśnia takiej decyzji, nic bowiem o tym nie wspomina w towarzyszącym dziełom opisie jak i dokumentacji fotograficznej.

Struktura instalacji malarskiej, stanowiąca recenzowaną rozprawę doktorską, nie jest zwartą kompozycją. Ważniejszy dla Autorki wydaje się kontekst wynikający z sąsiedztwa (relacji) obraz – obiekt, a mówiąc precyzyjniej budowanie przestrzeni dialogu. To bowiem, czy prace stanowią zamkniętą całość, czy raczej swobodny zbiór, stanowi istotne, w mojej opinii, kryterium ekspozycyjne, to zapewne się stanie w momencie upublicznienia dzieła. Kiedy ogląda się malarską instalację Dominiki Walczak, otwiera się szerokie pole interpretacyjne. „*Pobrzeże*”, które można odczytać jako przestrzeń dialogu, interakcji z dziełem, wprowadza nas w obszar domysłów, niedopowiedzeń i dzięki formie wizualnej rozpoczyna swoją własną grę pomiędzy powierzchnią płótna, a plisowaną strukturą formy tekstylnej, w której użyte środki są sprowadzone do pewnego minimum, wystarczającego, by zachęcić widza do odkrywania w przestrzeni, pomiędzy obrazem a obiektem, ukrytej historii.

Na obrazach pojawia się kratka, której skala odpowiada strukturze plisowanego obiektu tekstylnego wydrukowana matrycą sitodrukową, innym razem jest to niemal achromatyczny kontur w kolorze bieli będący przeskalowanym rysunkiem metalowej konstrukcji obiektu tekstylnego. Powstałe w ten sposób linie są rodzajem nitki narracyjnej budującej przestrzeń dialogu, pomiędzy obiektem tekstylnym, powierzchnią płótna oraz stonowaną gamą kolorystyczną. Autorka dokonując w ten sposób swoistej obserwacji, przenosi badane pojęcia w obszar sztuki, który kształtuje się wokół zagadnień rytmu, kontrastu, światła, koloru rytualizacji codzienności, zbierania i analizowania śladów pamięci stanowiących konglomerat „*Pobrzeża*”.

Prace doktorantki posiadają wysokie walory artystyczne, atrakcyjność wizualna z głęboką szlachetną myślą, podkreśla wartość kontemplacji i zmysłowej pracy manualnej.

Bez wątpienia to zasługa precyzji w posługiwaniu się warsztatem ale również świadomych decyzji artystycznych. Wyczuwam w artystycznej postawie Dominiki Walczak skupienie, powagę i odpowiedzialność za własną twórczość. Potwierdza to znaczący dorobek artystyczny nagradzany i wyróżniany wielokrotnie na wystawach i konkursach w kraju i za granicą.

Konkluzja:

Jestem przekonany, że postawa mgr Dominiki Walczak, zarówno w pracy artystycznej, jak i teoretycznej, zasługuje na uznanie. Doktorantka w dojrzały sposób potrafi przekonać nas do swoich przemyśleń i realizacji. Nawet więcej – nakłania do refleksji i namysłu nad istotą sztuki i jej potencjalnym wpływem na nasze losy. Zaprezentowane decyzje artystyczne są dojrzałe i klarowne, a zaproponowany temat dysertacji doktorskiej *„Pobrzeże” Poszukiwanie tożsamości w obszarze malarstwa i tkaniny unikatowej* interesujący i nowatorsko przedstawiony. Zestaw prac będących przedmiotem niniejszej recenzji stanowi oryginalne rozwiązanie problemu badawczego. Tym samym stwierdzam, że przedstawiony do oceny materiał spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim przez obowiązujące przepisy tj. art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Pani mgr Dominika Walczak ze swoim interesującym dorobkiem twórczym, intelektualną kulturą oraz bogatym doświadczeniem artystycznym i pedagogicznym w pełni zasługuje na przyznanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.